

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «Україна»**

ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ ТА ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-виховної роботи

Коляда О.П.

«31» серпня 2020 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ОК 2.12. АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

освітня програма

Біологія

освітнього рівня

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Обсяг, кредитів: 4 (120 годин)

Форма підсумкового контролю: іспит

**2. ІНФОРМАЦІЯ
ПРО ВИКЛАДАЧА ТА ДОПОМІЖНИХ ОСІБ**

Викладач	Колядич Оксана Іванівна – старший викладач
<i>Асистент викладача</i>	
Профайл викладача	https://ist.uu.edu.ua/vykladachi/koliadych-oksana-ivanivna/
Канали комунікації	Телефон деканату: Телефон викладача: 050 694 98 02 Електронна пошта: o_kolyadich@ukr.net
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу http:// vo.ukraine.edu.ua за адресою	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=13922

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 4	Галузь знань 09 Біологія	Вид дисципліни обов'язкова	
	Спеціальність 091 Біологія	Цикл підготовки професійний	
Модулів – 3		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 120		4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	30 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		76 год.	74 год.
		Індивідуальні завдання: 4 год.	
Вид семестрового контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 45% аудиторних занять до 55% самостійної та індивідуальної роботи.

для заочної форми навчання – 10% аудиторних занять до 90% самостійної та індивідуальної роботи.

4. ПЕРЕДРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПЕРЕДРЕКВІЗИТИ

Загальна цитологія та гістологія, Біологія індивідуального розвитку, Зоологія

ПОСТРЕКВІЗИТИ

Фізіологія людини та тварин

5. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: сформувати у студентів знання про структурно-функціональні особливості організму людини, його органів та систем; розглянути організм як єдине ціле, нерозривно пов'язане із зовнішнім середовищем; вивчити взаємодії форми і функції в філогенетичному та онтогенетичному аспектах.

ЗАВДАННЯ:

- сформувати уявлення про основні положення анатомії;
- сформувати у студентів природничо-наукове мислення щодо питань будови організму людини;
- сформувати вміння застосовувати загальні та спеціальні методи досліджень;
- сформувати знання в галузі анатомії людини;
- сформувати вміння і навички використання набутих знань.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА

ЗК 03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ПЕРЕЛІК СПЕЦІАЛЬНИХ (ФАХОВИХ) ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА

СК 02. Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.

СК 03. Здатність досліджувати різні рівні організації живого, біологічні явища і процеси.

СК 04. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.

СК 07. Здатність до аналізу будови, функцій, процесів життєдіяльності, онто- та філогенезу живих організмів.

СК 09. Здатність аналізувати результати взаємодії біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та можливості використання у різних галузях господарства, біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища.

СК 10. Здатність демонструвати знання механізмів підтримання гомеостазу біологічних систем.

ПЕРЕЛІК ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА

ПРН 03. Планувати, виконувати, аналізувати дані і презентувати результати експериментальних досліджень в галузі біології.

ПРН 08. Знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.

ПРН 09. Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.

ПРН 11. Розуміти структурну організацію біологічних систем на молекулярному рівні.

ПРН 12. Демонструвати знання будови, процесів життєдіяльності та функцій живих організмів, розуміти механізми регуляції фізіологічних функцій для підтримання гомеостазу біологічних систем.

ПРН 16. Знати будову та функції імунної системи, клітинні та молекулярні механізми імунних реакцій, їх регуляцію, генетичний контроль; види імунітету та методи оцінки імунного статусу організму.

ПРН 21. Аналізувати інформацію про різноманіття живих організмів.

6. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	у то му чи сл і						усього	у то му чи сл і						
		л	сем	пр	лаб	інд	с.р		л	сем	пр	лаб	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовий модуль 1. Наукові аспекти анатомії людини															
Тема 1. Анатомія та її місце серед біологічних наук.		6		2			15		1		1			15	АР: СР:
Тема 2. Основні морфо-функціональні особливості організму людини.		8		2			15							15	АР: СР:
Модульний контроль															
Разом за змістовим модулем 1		14		4			30		1		1			30	
Змістовий модуль 2. Морфологічні системи людського організму															
Тема 3. Остеологія. Артросиндесмологія.		6					10		1		1			10	АР: СР:
Тема 4. Міологія. М'язова система людини.		6		2			10		1		1			10	АР: СР:
Тема 5. Кардіологія. Будова серця людини.		4					10		1		1			10	АР: СР:
Тема 6. Ангіологія. Судини.		4		2			10							10	АР: СР:
Тема 7. Спланхнологія. Нутрощі.		6		1			10							10	АР: СР:
Модульний контроль															
Разом за змістовим модулем 2		26		5			50		3		3			50	
Змістовий модуль 3. Ендокринологія. Неврологія. Естеziологія															
Тема 8. Залози внутрішньої секреції.		4		2			10				1			10	АР: СР:
Тема 9. Центральна		4		1			10		2		1			10	АР: СР:

нервова система.														
Тема 10. Периферична нервова система.		6		1			10		2				10	AP: CP:
Тема 11. Органи чуття людини.		6		2			10		2				10	AP: CP:
Модульний контроль									2					
Разом за змістовим модулем 3		20		5			40		8		2		40	
ІНДЗ						4							4	ІНДЗ
Усього годин		30		14		4	76		12		6		4	74

7. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форми навчання: лекційні заняття, практичні заняття, індивідуальна та самостійна форми занять.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Анатомія як наука. Історія розвитку. Методи досліджень.	4
2	Організм як єдине ціле.	4
3	Скелет людини. З'єднання кісток.	6
4	Будова скелетних м'язів людини.	6
5	Серце. Міокард. Провідна система серця.	6
6	Артерії. Вени. Капіляри.	6
7	Внутрішні органи людини.	6
8	Ендокринні залози людини.	6
9	Будова головного і спинного мозку.	4
10	Нерви. Нервові закінчення.	4
11	Будова сенсорних систем людини.	6
	Разом	14

Індивідуальні завдання.

- Підготувати доповідь та дати її теоретичне обґрунтування (наприклад):
- *Теоретико-методологічні та практичні основи морфологічної науки.*
 - *Сучасні методи досліджень, що використовуються в анатомії.*
 - *Загальні методи наукових досліджень.*
 - *Перспективи розвитку науки в Україні.*

Завдання за умов якісного виконання оцінюється в 10 балів.

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) – вид позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДР відкритим захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять та охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки (якщо вони є).

Методи навчання

Загальну схему організації навчального процесу з використанням інтерактивних методів навчання наведено у таблиці 1. Схему доповнюють і конкретизують плани лекційних і практичних занять з навчальної дисципліни.

Таблиця 1.

Загальна схема організації навчального процесу з використанням інтерактивних методів навчання з дисципліни

Методи навчання	Організаційні форми навчання			
	Лекція	Практичне завдання	Виконання індивідуальних завдань	Самостійна робота студента
Інформаційно-комунікаційні технології	+	+	+	+
Робота у малих групах		+	+	
Проблемне навчання	+			
Проектний метод			+	+
Тренінг				
Інтерактивне тестування		+	+	+

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: використано навчальні дискусії; метод цікавих аналогій; створення ситуацій зацікавленості та ін.

Інклюзивні методи навчання з дисципліни, а саме: лекція, пояснення, приклад.

1. Методи формування свідомості: лекція, пояснення, приклад.
2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки студентів: привчання, виховні ситуації, приклад.
3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка.
4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.
5. Методи соціально-психологічної та педагогічної допомоги: психолого-педагогічне консультування.
6. Спеціальні методи: супровід, суб'єктивно-прагматичний метод.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вовканич Л.С. Вікова анатомія і фізіологія : навч. посіб. для практ. занять / Л.С. Вовканич. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 208 с.
2. Коляденко Г.І. Анатомія людини : Підручник. / Г. І. Коляденко. – К.: Либідь, 2007. – 384 с.
3. Сміт Т. Людина. Навчальний атлас з анатомії та фізіології / Т. Сміт.- Львів: БАК, 2002. – 240 с.
4. Тарасюк В.С. Ріст і розвиток людини / В. С. Тарасюк, К.: Медицина. 2008.– 400 с.
5. Федонюк Я.І. Анатомія та фізіологія з патологією / Я. І. Федонюк, Тернопіль: «Укрмедкнига», 2018.

Допоміжна

6. Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сапін М.Р., Федонюк Я.І. Анатомія людини. / А.С. Головацький. – Вінниця: Нова Книга, 2013. – Т.1.- 3. – 368 с.
7. Трускавецький Є.С. Цитологія / Є. С. Трускавецький; ред.: В. С. Зацарний. – Харків: Вища школа, 2004. – 254 с.: іл.
8. Трускавецький Є.С. Гістологія з основами ембріології: Підручник для студ. природничих спец. вищ. пед. навч. закладів / Є. С. Трускавецький, Р. К. Мельниченко. – Київ: Вища школа, 2005. – 327 с.: іл.

Інформаційні ресурси

9. <https://www.booksmed.com/anatomiya/1677-atlas-anatomiyi-lyudini-netter-navchalnij-posibnik.html>
10. <https://bookopt.com.ua/anatomija-ljudini-pidruchnik.html>
11. <https://www.booklya.ua/books/anatomiya-fiziologiya-515/>
12. https://ifnmu.edu.ua/images/biblioteka/nashi_resursi/dni_kafedr/2018/Den_kafedry_anatomiyi_lyudyny.pdf

9. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Анатомічні методи досліджень.	15
2	Типи конституції людини.	15
3	Типи з'єднань між кістками.	10
4	Поперечно-посмугована м'язова система.	10
5	Провідна система серця.	10
6	Класифікація судин.	10
7	Шкіра людини та її похідні.	10
8	Гіпоталамо-гіпофізарна система.	10
9	Автономна нервова система.	12
10	Рефлекторна дуга. Синапс.	10
11	Система органів рівноваги.	10
	Разом	76

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.			
Наукові аспекти анатомії людини			
Тема 1. Анатомічні методи досліджень. (15 год.)	Практичне заняття	2	I
Тема 2. Типи конституції людини. (15 год.)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	3	II
<i>Всього: 30 год.</i>	<i>Всього: 5 балів</i>		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.			
Морфологічні системи людського організму.			
Тема 3. Типи з'єднань між кістками. (10 год.)	Практичне заняття	3	III
Тема 4. Поперечно-посмугована м'язова система. (10 год.)	Практичне заняття	3	IV
Тема 5. Провідна система серця. (10 год.)	Практичне заняття	3	V

Тема 6. Класифікація судин. (10 год.)	Практичне заняття	3	VI
Тема 7. Шкіра людини та її похідні. (10 год.)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	3	VII
<i>Всього: 50 год.</i>	<i>Всього: 15 балів</i>		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Ендокринологія. Неврологія. Естезіологія			
Тема 8. Гіпоталамо-гіпофізарна система. (10 год.)	Практичне заняття	1	VIII
Тема 9. Автономна нервова система. (10 год.)	Практичне заняття	3	IX
Тема 10. Рефлекторна дуга. Синапс. (10 год.)	Практичне заняття	3	X
Тема 11. Система органів рівноваги. (10 год.)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	3	XI-XII
<i>Всього: 40 год.</i>	<i>Всього: 10 балів</i>		
<i>Разом: 74 год.</i>	<i>Разом: 30 балів</i>		

10. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру

Вид діяльності студента м	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов'язкові							
1.1. Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	1	1
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять	1	2	2	2	2	1	1
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	10	2	3	2	3	1	3
1.4. Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-
1.5. Виконання завдань для самостійної роботи	10		4		2	2	2
1.6. Виконання модульної роботи	25	1	2	1	2	-	-
1.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	30				10	1	7
Разом		-	15	-	21		14
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 50							
2. Вибіркові							
Виконання завдань для самостійного опрацювання							
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5		-		-		
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5		-		2		1
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5		-				
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10		-		2		1
2.5. Участь у науковій студентській конференції	5		-		2		1
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5		-		1		
Разом		-	-	-	7		3
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60							

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	За повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	За вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	За вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Відтворення основного програмового матеріалу поверхневе, фрагментарне, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

11. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Політика академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб із особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання неавторських ідей, розробок, тверджень, відомостей і т. ін.;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної наукової діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Політика виставлення балів. Вимоги викладача.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного контролю (максимум 75 балів) та балів за ІНДЗ (максимум 25 балів). Поточний контроль передбачає систематичне, регулярне оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок з тем курсу) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях.

Поточний контроль реалізується у таких формах:

- вербальне і письмове, фронтальне та індивідуальне опитування;
- рецензування відповідей;
- участь у дискусіях, обговореннях;
- самостійна робота тощо.

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робота в парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на занятті.

ПЕРЕВІРЕНО:

_____ (посада, звання)
_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____ 20__ р.